

פמ:

המגרש פרק תשיעי גיטין

מסורת הש"ס

(א) ימות כז, (ב) לפי פא.
(ג) פ"א כזי הוא
אלימא, (ד) ונעיל פא.
(ה) ימות קמ. ממוט כז:
מדיס א, לפי פא.
(ו) כזי"ף ודא"ס אלא רב
(ז) ודא"ס ודא"ס רב
(ח) ודא"ס ודא"ס רב
לוקט פניס.

תורה אור השלם

1. קמא ושבט בין
המשפחות
שרקות עדרים לפיטור
ראובן גדולים חקרי לב
שופטים ה טז

מוסף רש"י

כל קלא דבתר גיטין
לא חיישינן ליה. פליג
שניט דחיישין קלא.
דמן לא שמה בעיר
מקדשת לפטור, ודא"ס
ואפריה לנשא לאחר עד
שמן לא חזר פטור נט.
הי מילי כשלא חקרי קודם
משפט לאחר, אלא לא
לפני משפט לא חיישין
ליה ועדין פא.

תוספות ר"ד (השק)

קול הברא לא חיישינן ליה
אלא אם כן ידעו ביד
העיר שכן יצא הקול פטור
מהיכן שמע בו וגו'
ותישיב לקול זה: ואמר
רב אשי כל קלא דבתר
גיטין לא חיישינן ליה
דמי גיטין גיטין חיישין
לה רב חביבא אמר אפילו
דבתר אירוסין לא חיישין
לה: והלכתא לא חיישין
לה: אמר רב ירמיה בר
אבא שאלו ליה מבי רב
לשמאל ילמדו רבנו
יצא עליה קול מראשון
ובא שני יקדשו קדושי
היה מהו פ"י קדושין
שאלו ליה תצא
והעמידו דבר על בוריו
והדיועני. מאי והעמידו
דבר על בוריו. דאי מגילא
מילתא דקדושי ראשון
קדושי מעליא ניהו לא
צריכה טעמא פ"י אע"פ
שקדשה הני קדושין
גמירין כעריס א מגילא
מילתא דקדושי דקמא
הוה קדושין והקול היה
גמירי תצא מן השני בלא
אש. ופליגי דרב הונא
דאמר רב הונא אשת
איש שפשה ידה וקבלה
קדושין מאחר מקדשת
כדרב המנונא דאמר רב
המנונא האשה מקדשה
לבעלה גירשתני נאמנת
חוקה אין אשה מעוזה
פניה בפני בעלה. ואידך
כי אחמר רב המנונא
בפניו אבל שלא בפניו
מעוזה ומעוזה והלכתא
כרב המנונא ואין הלכתא
כרב הונא: לא מצאו
דבר על בוריו מהו. אמר
רב הונא מגרש ראשון
ונשוא שני אבל מגרש שני
ונשוא ראשון לא מיט
אחו למיגר מהווי גרשתני
אחו לאירוסין: פ"י שישאר
בריה דרבא אמר אף מגרש
שני ונשוא ראשון מיגר
אמר עיני רבנו בקדושי
ראשון קדושי טעיה
הוה. יצא עליה קול מהו
ומה מהו. פ"י שאין עדים
לא ראשון ולא שני אלא
שם לשני יצא קול עליו
אמר רב פפא אף זה מגרש

לחד מבני פלגיא. ולא היו אומרים ללחם מהם: לקטן. בשנים שגראה
נופו כגדול והיו מכירים בו: עדיין לא הגיע לפלגיו ראובן. כלומר אין
כחמה (לקטן בשנים ומקרי לב) כדכתיב גדולים הוא דלות לכו חקרי
לב זה אע"פ שגופו ארוך ניכר הוא לגריות כמעשי שהוא קטן בשנים
וכשמיניק ללחם מימר אמרי עיינו
רנן בקדושה וקטן בשנים הוא:
במקום אמתלה חוששין לאמתלה.
אפי' אין אמתלה אלא מקום ופתח יש
לדבר שנוכל ללמוד שם אמתלה חוששין
שמה אמתלה פלוגית יש לדבר והקול
נטל: וכלכך שלא פהא שם אמתלה.
אלמלא אמתלה אמתלה דענין: הכי
גרסינן א"ל במקום אמתלה קא אמר.
ואתמרי קאי הני מירוצא: א"ל רב
כהא לרב פפא ואם לא הסבדא.
דאם יש פתח למלא אמתלה דמקרינן
ומנסבין לה והתנן אשה שאלך בעלה
למדינת הים וכל עד אחד ואמר לה
מת בעליך ונתקדשה מותרת לחזור
לראשון ואילו גבי נסת קמתי התם
תלא מזה ומזה ואע"פ דלנוסה היא
שהי ב"ד הורוה לנשא משום חששא
דלא לימרו גירס ראשון ונשא שני
ועכשיו היא חוזרת לו משיבת אל
גבי נתקדשה לא חיישין להכי מאי
טעמא חזרת לראשון ולא לריבא נט
משני הרי אין לך יאם שמה בעיר
מקדשת גדולה מוז דודאי ידעו כולם
שנתקדשה: לאו משום. דיש כאן
מקום אמתלה לסמוך עליו דכי מהדרי
לה לבגדא אמרי ודאי יש פתח לדבר
שעל מנא קידשה שני שאם יבא בעלה
שגירסה ממדינת הים שיהיו קדושי
בעלין שהיה בעלה חביב לה אלא
לכן גירסה שאלה היה יכול לבא
אלמלא אע"פ דלא יאם אמתלה זה
משום סמכין עליה: שאני. הכא
דאמי בעל וקאי ומימר אמרי מעולם
לא גירסה בעלה אלא הימה סבורה
שמה ונתקדשה ואין קדושין: אי
כפי. דלא מסקי אדעמיהו לומר
גירס ראשון ונשא שני ומנאלת אשת
איש יואה בלא גט: ניסת נמי. אחאי
תנן התם לריבא נט משני ולא תחזור
לראשון הא אלא בעלה וקאי ולא
ישאין הוה אלא משום דאמי למימר
גירס זה ונשא זה כדאמר' ביבנות
ובנישואין אין פתח מקום אמתלה
לומר על מנא פתח: קנסוה רבנן.
דהאי דסריה בהעדאת עד אחד
משום עיגונא אקילו זה והיא גופה
חידוק במילתא ע"י עובדים ושבים
מנסבין והיא דלא דייקא פסיר קנסוה
כדאמרין התם ממון חומר שהחמרת
עליה כסופה הקלת עליה בתחילתה:
דלא איסוחו כבי דינא. שלא כדקו

לחד מבני פלגיא. ולא היו אומרים ללחם מהם: לקטן. בשנים שגראה
נופו כגדול והיו מכירים בו: עדיין לא הגיע לפלגיו ראובן. כלומר אין
כחמה (לקטן בשנים ומקרי לב) כדכתיב גדולים הוא דלות לכו חקרי
לב זה אע"פ שגופו ארוך ניכר הוא לגריות כמעשי שהוא קטן בשנים
וכשמיניק ללחם מימר אמרי עיינו
רנן בקדושה וקטן בשנים הוא:
במקום אמתלה חוששין לאמתלה.
אפי' אין אמתלה אלא מקום ופתח יש
לדבר שנוכל ללמוד שם אמתלה חוששין
שמה אמתלה פלוגית יש לדבר והקול
נטל: וכלכך שלא פהא שם אמתלה.
אלמלא אמתלה אמתלה דענין: הכי
גרסינן א"ל במקום אמתלה קא אמר.
ואתמרי קאי הני מירוצא: א"ל רב
כהא לרב פפא ואם לא הסבדא.
דאם יש פתח למלא אמתלה דמקרינן
ומנסבין לה והתנן אשה שאלך בעלה
למדינת הים וכל עד אחד ואמר לה
מת בעליך ונתקדשה מותרת לחזור
לראשון ואילו גבי נסת קמתי התם
תלא מזה ומזה ואע"פ דלנוסה היא
שהי ב"ד הורוה לנשא משום חששא
דלא לימרו גירס ראשון ונשא שני
ועכשיו היא חוזרת לו משיבת אל
גבי נתקדשה לא חיישין להכי מאי
טעמא חזרת לראשון ולא לריבא נט
משני הרי אין לך יאם שמה בעיר
מקדשת גדולה מוז דודאי ידעו כולם
שנתקדשה: לאו משום. דיש כאן
מקום אמתלה לסמוך עליו דכי מהדרי
לה לבגדא אמרי ודאי יש פתח לדבר
שעל מנא קידשה שני שאם יבא בעלה
שגירסה ממדינת הים שיהיו קדושי
בעלין שהיה בעלה חביב לה אלא
לכן גירסה שאלה היה יכול לבא
אלמלא אע"פ דלא יאם אמתלה זה
משום סמכין עליה: שאני. הכא
דאמי בעל וקאי ומימר אמרי מעולם
לא גירסה בעלה אלא הימה סבורה
שמה ונתקדשה ואין קדושין: אי
כפי. דלא מסקי אדעמיהו לומר
גירס ראשון ונשא שני ומנאלת אשת
איש יואה בלא גט: ניסת נמי. אחאי
תנן התם לריבא נט משני ולא תחזור
לראשון הא אלא בעלה וקאי ולא
ישאין הוה אלא משום דאמי למימר
גירס זה ונשא זה כדאמר' ביבנות
ובנישואין אין פתח מקום אמתלה
לומר על מנא פתח: קנסוה רבנן.
דהאי דסריה בהעדאת עד אחד
משום עיגונא אקילו זה והיא גופה
חידוק במילתא ע"י עובדים ושבים
מנסבין והיא דלא דייקא פסיר קנסוה
כדאמרין התם ממון חומר שהחמרת
עליה כסופה הקלת עליה בתחילתה:
דלא איסוחו כבי דינא. שלא כדקו

לחד מבני פלגיא. ולא היו אומרים ללחם מהם: לקטן. בשנים שגראה
נופו כגדול והיו מכירים בו: עדיין לא הגיע לפלגיו ראובן. כלומר אין
כחמה (לקטן בשנים ומקרי לב) כדכתיב גדולים הוא דלות לכו חקרי
לב זה אע"פ שגופו ארוך ניכר הוא לגריות כמעשי שהוא קטן בשנים
וכשמיניק ללחם מימר אמרי עיינו
רנן בקדושה וקטן בשנים הוא:
במקום אמתלה חוששין לאמתלה.
אפי' אין אמתלה אלא מקום ופתח יש
לדבר שנוכל ללמוד שם אמתלה חוששין
שמה אמתלה פלוגית יש לדבר והקול
נטל: וכלכך שלא פהא שם אמתלה.
אלמלא אמתלה אמתלה דענין: הכי
גרסינן א"ל במקום אמתלה קא אמר.
ואתמרי קאי הני מירוצא: א"ל רב
כהא לרב פפא ואם לא הסבדא.
דאם יש פתח למלא אמתלה דמקרינן
ומנסבין לה והתנן אשה שאלך בעלה
למדינת הים וכל עד אחד ואמר לה
מת בעליך ונתקדשה מותרת לחזור
לראשון ואילו גבי נסת קמתי התם
תלא מזה ומזה ואע"פ דלנוסה היא
שהי ב"ד הורוה לנשא משום חששא
דלא לימרו גירס ראשון ונשא שני
ועכשיו היא חוזרת לו משיבת אל
גבי נתקדשה לא חיישין להכי מאי
טעמא חזרת לראשון ולא לריבא נט
משני הרי אין לך יאם שמה בעיר
מקדשת גדולה מוז דודאי ידעו כולם
שנתקדשה: לאו משום. דיש כאן
מקום אמתלה לסמוך עליו דכי מהדרי
לה לבגדא אמרי ודאי יש פתח לדבר
שעל מנא קידשה שני שאם יבא בעלה
שגירסה ממדינת הים שיהיו קדושי
בעלין שהיה בעלה חביב לה אלא
לכן גירסה שאלה היה יכול לבא
אלמלא אע"פ דלא יאם אמתלה זה
משום סמכין עליה: שאני. הכא
דאמי בעל וקאי ומימר אמרי מעולם
לא גירסה בעלה אלא הימה סבורה
שמה ונתקדשה ואין קדושין: אי
כפי. דלא מסקי אדעמיהו לומר
גירס ראשון ונשא שני ומנאלת אשת
איש יואה בלא גט: ניסת נמי. אחאי
תנן התם לריבא נט משני ולא תחזור
לראשון הא אלא בעלה וקאי ולא
ישאין הוה אלא משום דאמי למימר
גירס זה ונשא זה כדאמר' ביבנות
ובנישואין אין פתח מקום אמתלה
לומר על מנא פתח: קנסוה רבנן.
דהאי דסריה בהעדאת עד אחד
משום עיגונא אקילו זה והיא גופה
חידוק במילתא ע"י עובדים ושבים
מנסבין והיא דלא דייקא פסיר קנסוה
כדאמרין התם ממון חומר שהחמרת
עליה כסופה הקלת עליה בתחילתה:
דלא איסוחו כבי דינא. שלא כדקו

והלכתא לא חיישין. ומעשה כה לפני ר"ת כשהא חמת שאל
עליה קול אחר נישואיה שנתקדשה לאחר ויהיה אותו
האיש שאל עליה קול כחופתה שנישאת לשני ואר"ת שאין לריבא גט מן
הראשון ומותרת לשני חדל דקלא דבתר
שנתקדשה לזה בפניו שאל חוקה אין
אשה מעוזה פניה בפניו וכדכר
המנונא קיימא לן מדפריק מיני' הש"ס
בכל דוכתי ופ"י שני דכחכות (דף כג):
קאמר לימא דרב המנונא מנאי היא
לא דר"ע אית להו דרב המנונא ואע"פ
דכסוף נדרים (דף לא). דחי רבה
רליית רב המנונא דמיינה מינה מ"מ
כן הלכה ורבה נמי אפשר דלפי האמת
סוגר כרב המנונא:
ובנהדרעא לא מבחרי קלא.
אע"פ דהני בי רב
דשלמו לשמואל הם תלמידי דרב
ובסורא מנטיין קלא מ"מ לא הוה
מורה להו דלא נכפשי:
ואידך כי אתמר רב המנונא
ה"ם בפניו. ווא"ת ויכ
לרב הונא הוה דרב המנונא אפי' שלא
בפניו הא מן כהדיא פ"י דכחכות
איש אינה נאמנת לומר גרושה אפי' וי"ל
דודאי רב המנונא לא איירי אלא
בפניו אלא להחמיר להכריזה גט משני
סבר רב המנונא דנאמנת אפילו שלא
בפניו והא דאמר בפניו שני דכחכות
(דף כג). מר סבר שלא בפניו נמי
אינה מעוזה היינו דנאמנת עם מינו
שהיה לה: אמר רב הונא מגרש
ראשון ונשוא שני. אלא כמאלו דכר
על בוריו פשיטא לרב הונא דלא יגרש
שני וישא ראשון דודאי קדשה
ראשון ומקדשת נמי לשני לרב הונא
כיון שפשה ידה וקיבלה א"כ חיישין
שגירסה ראשון ואם יגרש שני וישא
ראשון הוה ליה מחזיר גרושה מן
האירוסין אלא בלא העמידו על בוריו
דלון כי אם קול לקדושי ראשון הוה
אמינה דמות לשני לגרש ולשא ראשון
קמ"ל דאפילו הכי לא יגרש שני כו':
אף כזה מגרש כו'. אליבא
דרב הונא קאמר וכן
אמימר דפסיק הלכתא דמותת
לגמיה לרב הונא קאמר ואומר
ה"ר אלחנן דמשמע דהלכה כרב הונא:
והלכתא

א ומי' פ"ט מנא' אבות
הלכה כד:
צד ב מ"י פ"י מנא'
גירושין ה' ו סמג
עין נ שופ"ם ה"ע פ'
ח פ"ק נט:
צה ג מ"י שם ופ"ט
מנא' אבות ה' כג
סמג שם שופ"ם ה"ע פ'
ז פ"ט ו פ"ט מ' ספ"א ה':
צו ד ה מ"י פ"י מנא'
גירושין ה' כ סמג
שם שופ"ם ה"ע פ' ו
צ"ו ו מ"י פ"ט מנא'
אבות ה' כ סמג
עין מ' שופ"ם ה"ע פ'
מ פ"ט ה':
צה ו מ"י פ"ד שם ה'
ג סמג שם שופ"ם
אבות פ"י ח ספ"א כ:
צה ו מ"י שם ופ"ט
מנא' גירושין ה' ד
סמג שם שופ"ם שם:
ק' ו מ"י פ"ט מהלכות
אבות ה' כ סמג
עין מ' שופ"ם ה"ע פ'
קא ב מ"י וסמג שם
שופ"ם שם ופ"ט ה'
ספ"א ד:
תוספות ר"ד
דבר ברור עזרת מהרש"א
היא אלא פלוגי מהרש"א
שמוע פלוגי ופלוגי והלכו
לחן למדינת הים: אמר
רבא יצא לה שם מונה
בעיר אין חוששין לה.
פ"י שנתנה עם פסולי
כהונה. בנן עובד כוכבי'
ועבר ונתן ופסור איהו
חוששין לה לאוסרה לכתן
משום נזהר דלא חיישין
לקלא עד שראו בדרים
הגורמים כדעולא: תיר
בעלה אין חוששין לה.
פ"י ובסורה לכתן גדול.
נשואה אין חוששין לה
חלוצה אין חוששין לה
אורסה אין חוששין לה
בעיר אחת אין חוששין
לה שלא לפלוני אין
חוששין לה כמורת אין
חוששין לה שפחה אין
חוששין לה הקדוש פלוגי
נכסי אין חוששין ליה.
פ"י נשואה או אורסה זה
כמה ימים אין חוששין
לה דקלא דמתניתין היינו
שואמר היום נתקדשה
פלוגית. בעיר אחת
שואמר פלוגית נתקדשה
היום בעיר פלוגית. שלא
לפלוגי שאמר נתקדש
סמג אבל לא אמר
למי נתקדשה אין חוששין
לקול זה: ההיא דנפס
עלה קלא ואיתקדשה לבר
כי רב אחיה רב חמא
לאבבה איל אפא לי א"י ד'
גוסא דעובדא הוי הוה.
א"ל על תנאי קדוש דלא
לית לבי תנאי ואלו.
א"ל כיון דבעינן איהו
קלא לא הווי אמתלה
לאו כל כמין דמחוקת
אמתלה. ובלבד שלא חתא
שם אמתלה. אמר רבה
בר אבהו אמתלה שאמר
אפילו מכאן ועד עשרה
ימים. פ"י אמתלה שאמר
בכשתנתי ששוכר את
הקול אפילו לא יצא עם
הקול אלא אפי' לאחר מן
יצא הווי אמתלה. ואמר
רב אשי כל קלא דלא
איתחוק בבי דינא לאו קלא
הוה. פ"י שלא חזר ביד
אחריי שלא התא שמיטה

